

Рекомендація Rec (2003) 16
Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам
щодо виконання рішень адміністративних і судових органів
у галузі адміністративного права

*Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи
на 851 засіданні заступників міністрів 9 вересня 2003 року*

(неофіційний переклад)

Комітет Міністрів на підставі статті 15(b) Статуту Ради Європи,
уважаючи, що метою Ради Європи є досягнення більшої єдності її членів;

уважаючи, що необхідно підтримувати довіру приватних осіб до адміністративної і судової системи і що з огляду на це слід виконувати як рішення адміністративних органів, що покладають зобов'язання на приватних осіб, так і судові рішення у галузі адміністративного права, якими визнаються права за приватними особами;

уважаючи, що в основі роботи адміністративних органів лежить припущення про те, що приватні особи ефективно виконуватимуть їхні рішення;

уважаючи, що виконання адміністративних рішень має враховувати права й інтереси приватних осіб;

нагадуючи в цьому зв'язку про загальні принципи захисту осіб щодо актів адміністративних органів, викладені у Резолюції (77) 31, і про принципи щодо здійснення дискреційних повноважень адміністративними органами, викладені в Рекомендації № R (80) 2;

нагадуючи також про Рекомендацію № R (89) 8 щодо тимчасових заходів судового захисту в адміністративних справах, в якій міститься заклик до компетентних судових органів у разі, якщо виконання адміністративного рішення може завдати значної шкоди приватним особам, на яких воно спрямоване, ужити належні заходи тимчасового захисту;

уважаючи, що примусове виконання судових рішень в галузі адміністративного права, зокрема в тому разі, коли вони спрямовані на адміністративні органи, є вимогою ефективного правосуддя;

нагадуючи щодо цього про права, які підлягають захистові згідно з Європейською конвенцією з прав людини, невід'ємною частиною яких слід уважати виконання судових рішень у межах розумного строку;

нагадуючи також про Рекомендацію № R (84) 15 щодо цивільної відповідальності, що рекомендує державам-членам впровадити відповідні механізми, які гарантуватимуть те, що брак коштів не перешкоджатиме органам влади у виконанні їхніх зобов'язань в галузі публічної відповідальності;

нагадуючи, нарешті, про Резолюцію № 3 XXIV Конференції міністрів юстиції європейських держав (Москва, 4—5 жовтня 2001 р.) щодо "загального підходу й засобів забезпечення ефективного здійснення судових рішень", що закликає Раду Європи "визначити загальноєвропейські норми й принципи примусового виконання судових рішень",

рекомендує урядам держав-членів забезпечити ефективне виконання рішень адміністративних і судових органів в галузі адміністративного права, керуючись у своєму законодавстві й практиці принципами належної практики, що містяться в Додатку до цієї Рекомендації.

I. Виконання адміністративних рішень щодо приватних осіб

Сфера застосування: принципи, що містяться в цій частині, застосовуються до будь-якого заходу або рішення індивідуального характеру, яке прийнято на виконання державних повноважень і яке за своїм характером може безпосередньо зачіпати права, свободи або інтереси як фізичних, так і юридичних осіб.

1. Імплементация

а) Державам-членам слід створити відповідну правову базу, що забезпечує підкорення приватних осіб адміністративним рішенням, про яких вони були повідомлені в установленому законом порядку, незважаючи на захист їхніх прав і інтересів судовою владою.

б) У тих випадках, коли закон не передбачає автоматичного зупинення виконання рішення при його оскарженні, приватним особам з метою забезпечення захисту їхніх прав і інтересів слід забезпечити можливість клопотатися перед адміністративним або судовим органом про зупинення виконання рішення, що оскаржується.

с) З метою уникнути надмірних перешкод в роботі адміністративних органів і гарантувати дотримання принципу правової передбачуваності скористатися такою можливістю належить в межах розумного строку.

д) Ухвалюючи рішення щодо запиту про зупинення, адміністративному і, якщо цього не виключає закон, судовому органу слід ураховувати суспільний інтерес, а також і права й інтереси третіх осіб.

2. Примусове виконання

а) Примусове виконання, якщо до нього вдаються адміністративні органи, має бути обумовлене наступними гарантіями:

i) примусове виконання має бути спеціально передбачене законом;

ii) за винятком належним чином обґрунтованих термінових випадків приватним особам, щодо яких рішення підлягає примусовому приведенню у виконання, слід надати можливість виконати адміністративне рішення в межах розумного строку;

iii) приватні особи, щодо яких рішення підлягає примусовому приведенню у виконання, мають бути повідомлені про застосування примусового виконання й про його підстави;

iv) застосовувані примусові заходи, включаючи будь-які супровідні фінансові санкції, мають відповідати принципам пропорційності.

б) У невідкладних випадках обсяг процедури примусового виконання має бути пропорційним ступеню невідкладності справи.

с) Приватні особи з метою забезпечення захисту своїх прав і інтересів повинні мати можливість оскаржити процедуру примусового виконання в судовому органі.

д) Якщо адміністративний орган не застосовує процедуру примусового виконання, тим, чий права й інтереси захищає невиконане рішення, слід надати можливість звернення до судового органу.

II. Виконання судових рішень щодо адміністративних органів

1. Загальні положення

а) Держави-члени мають забезпечити виконання судових рішень адміністративними органами в межах розумного строку. Вони мають уживати всіх необхідних заходів згідно з законом з метою надання цим рішенням повної сили.

б) У разі, якщо адміністративний орган не виконує судового рішення, слід передбачити відповідну процедуру, що дозволяє домагатися виконання такого рішення, зокрема за допомогою судової заборони або пені (coercive fine).

с) Державам-членам слід забезпечити притягнення адміністративних органів до відповідальності у разі їхньої відмови від виконання або невиконання судових рішень. Посадові особи, які відповідають за виконання судових рішень, якщо вони їх не виконують, можуть також бути притягнуті до індивідуальної відповідальності в дисциплінарному, цивільному або кримінальному порядку.

2. Виконання судових рішень, що тягнуть за собою обов'язок виплати грошової суми

а) У разі, якщо на адміністративні органи покладається зобов'язання щодо виплати грошової суми, державам-членам слід забезпечити виконання ними цього зобов'язання в межах розумного строку.

б) Відсоток, який належить виплачувати адміністративному органу внаслідок невиконання ним судового рішення, що тягне за собою зобов'язання щодо виплати грошової суми, не має бути нижчий за відсоток, який би в аналогічному становищі підлягав виплаті адміністративному органу приватною особою.

с) Адміністративні органи слід забезпечувати відповідними асигнуваннями, аби уникнути ситуації, у якій брак коштів перешкоджає їм у виконанні зобов'язань щодо виплати грошових сум.

д) Державам-членам слід також розглянути можливість арешту майна адміністративних органів у встановлених законом межах у випадках невиконання адміністративними органами судових рішень, якими на них покладається зобов'язання щодо виплати грошових сум.